

נספח פרסומים

סקרים

**אסתר טולידנו, "נשים המקבלות דמי מזונות באמצעות המוסד לביטוח לאומי – 2001",
סקר מס' 178, פברואר 2002**

הפרסום מציג נתונים על נשים המקבלות דמי מזונות מהמוסד לביטוח לאומי, על תשלומים לדמי מזונות וכן על החייבים בדמי מזונות ועל היקף חובותיהם לביטוח לאומי. על-פי החוק, תשלומי דמי המזונות ממומנים על-ידי תקבולים מהבעלים החייבים ועל-ידי האוצר.

הסקר העלה, כי בסוף שנת 2001 היו במוסד לביטוח לאומי כ-43 אלף תיקי מזונות פעילים: כ-27 אלף תיקים של נשים שקיבלו דמי מזונות וכ-17 אלף תיקים של נשים שחדלו לקבל תשלום, אך נשאר חוב בלתי משולם של בני הזוג.

ב-2001 שולמו דמי מזונות בסך 457 מיליון ש"ח בקירוב. סך כל התקבולים מבני הזוג החייבים בתשלום לתקופה זו היה כ-178 מיליון ש"ח, שהם 39% מסך כל התשלומים ששולמו לנשים בשנה זו.

"מקבלי הגמלה להבטחת הכנסה 1996-2000", סקר מס' 179, מאי 2002

הפרסום מציג את אוכלוסיית מקבלי הגמלה להבטחת הכנסה מהמוסד לביטוח לאומי בשנת 2000, תוך השוואת שנה זו עם שנים קודמות, לפי מאפיינים סוציו-דמוגרפיים והשוואתם לאוכלוסייה הכללית. אוכלוסייה זו, שאין בכוחה לדאוג לפרנסתה ותלויה ברשת התמיכה האחרונה, היא בעלת ייצוג יתר של האוכלוסיות החלשות בחברה והן: נשים, משפחות חד-הוריות, עולים ויחידים מעל גיל 50.

הסקר מכיל נתונים רבים על היקף המקבלים, התפלגותם לפי מאפיינים של מין, גיל, הרכב משפחה, עילות זכאות, ותק בארץ, שהות במערכת, מקורות הכנסה וגובה ההכנסה. הסקר בוחן שינויים בעילות הזכאות ואינדיקטורים למשך השהייה במערכת.

אסתר טולידנו, "מקבלי דמי אבטלה בשנת 2001", סקר מס' 180, מאי 2002

הדו"ח מציג נתונים על מובטלים שקיבלו דמי אבטלה בשנת 2001, בהשוואה לשנים קודמות ובפירוט מאפיינים דמוגרפיים ותעסוקתיים של המובטלים ומספר מאפיינים של האבטלה.

על פי הנתונים, בשנת 2001 חלה החמרה במצב האבטלה במשק הישראלי. שיעור האבטלה במשק עלה ל-9.3% לעומת 8.8% ב-2000. מספר מקבלי דמי אבטלה עלה בשיעור גבוה יותר: מ-92.6 אלף ב-2000 ל-104.7 אלף ב-2001.

שנטל וסרשטיין ורבקה פריאור, "מקבלי קצבת נכות ומקבלי קצבה לשירותים מיוחדים, 2001" סקר מס' 181, מאי 2002

הפרסום מציג נתונים על נכים שקיבלו קצבת נכות בשנת 2001 בהשוואה לשנים קודמות תוך פירוט המאפיינים הדמוגרפיים שלהם, מאפייני הנכות ומקורות ההכנסה שלהם. כמו כן מוצגים נתונים על מקבלי הקצבה לשירותים מיוחדים. הנתונים מבוססים על קובץ התשלומים של קצבת נכות והקצבה לשירותים מיוחדים.

על-פי הנתונים, בדצמבר 2001 קיבלו קצבת נכות 145,527 איש וקצבה לשירותים מיוחדים – 19,630 איש. מרבית (75%) מקבלי הקצבה לשירותים מיוחדים מקבלים גם קצבת נכות. כ-20% הם נכים שבשל גילם הבוגר הפסיקו לקבל קצבת נכות אך זכאותם לקצבה לשירותים מיוחדים נשמרת. השאר הם נכים שאינם זכאים לקצבת נכות בשל הכנסות מעבודה או בשל זכאות לדמי מחלה.

הגיל הממוצע של מקבלי קצבת נכות הוא כ-45 והוותק הממוצע שלהם במערכת הוא כ-10 שנים. כ-10% ממקבלי הקצבה הם בעלי נכות זמנית וכ-7.5% הם נכים מאושפזים. כשליש ממקבלי הקצבה הם נכים שאחוז נכותם הרפואית גבוה מ-75%, אולם למרבית הנכים (83%) נקבעה דרגת אי-כושר של 75% ויותר. מספר הליקויים הממוצע של מקבלי קצבת נכות הוא כ-2.7; לשליש מהם יש ליקוי אחד בלבד.

ז'ק בנדלק, "חברות בקופת חולים, 2001-2000", סקר מס' 182, יוני 2002

דו"ח זה מציג נתונים על חברות בקופות החולים בשנת 2001 בהשוואה ל-2000. מתוארים בו השינויים שחלו בחברות בקופות החולים לאחר החלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי בינואר 1995. כמו כן, מוצגים בו נתונים על התפלגות המבוטחים לפי משתנים דמוגרפיים וכלכליים שונים וכן לפי יישוב. הנתונים מתבססים על קובץ הבריאות שמנהל המוסד לביטוח לאומי והמשמש מקור הרישום הבלעדי של מספר תושבי מדינת ישראל החברים בקופות החולים.

בסוף שנת 2001, כ-6.6 מיליון נפש היו מבוטחים בקופות החולים, בהם כ-55.6% בקופת החולים הללית, כ-23.5% בקופת חולים מכבי, כ-10.9% בקופת חולים מאוחדת וכ-10.0% בקופת חולים לאומית. מהנתונים עולה כי במהלך שנת 2001 כ-260,000 מבוטחים חדשים נרשמו באחת מקופות החולים, ועוד כ-67,000 מבוטחים עברו לקופה אחרת.

ז'ק בנדלק, "ממוצעי שכר והכנסה לפי יישוב ולפי משתנים כלכליים שונים – 1999-2000", סקר מס' 183, אוקטובר 2002

דו"ח זה מציג נתונים על שכר והכנסה, על תעסוקה ועל מעמד בעבודה לפי משתנים דמוגרפיים וכלכליים שונים בשנים 1999 ו-2000. הנתונים מתייחסים לאוכלוסיות העובדים השכירים והעובדים העצמאיים המבוטחים במוסד לביטוח לאומי, וכן למקבלי קצבת זיקנה ושאיירים, קצבת נכות וגמלה להבטחת הכנסה. כמו כן כלולים בדו"ח נתונים

על עשירונים ועל מדד אי-השוויון בהכנסות מעבודה לפי יישוב ולפי מספר הילדים במשפחה.

הנתונים מתבססים על קובץ הבריאות שמנהל המוסד לביטוח לאומי לשם חלוקת דמי ביטוח הבריאות לקופות החולים השונות, והמרכז באופן שוטף מידע על האוכלוסיות המבוטחות ועל הכנסותיהן. בשנת 2000 היו רשומים בקובצי המוסד כ-2.1 מיליון שכירים, כ-196 אלף עובדים עצמאיים וכ-31 אלף עובדים שהיו גם שכירים וגם עצמאים. השכר הממוצע של העובדים השכירים היה 7,188 ש"ח לחודש עבודה, לעומת הכנסה חודשית ממוצעת של 7,309 ש"ח לעובד עצמאי.

מרים שמלצר ואירה קורן, "מקבלי גמלאות לפי יישוב – 2000-2001", סקר מס' 184, נובמבר 2002

חוברת זו מציגה את הפריסה הגיאוגרפית של מקבלי הגמלאות מהמוסד לביטוח לאומי, והיא המשך של חוברות קודמות דומות. מופיעים בה נתונים דמוגרפיים על האוכלוסייה בישראל לפי גיל בכל יישוב וכן נתונים על מקבלי גמלאות במוסד לביטוח לאומי, גם לפי מועצות אזוריות ומחוזות. זאת במגמה לאפיין כל יישוב מבחינה דמוגרפית וכלכלית ובהתייחס למקומו של הביטוח הלאומי בחיים הכלכליים של היישוב.

מאפיין של יישוב יכול להיות, לדוגמה, ריכוז של קשישים ביישוב, ריכוז של מקבלי דמי אבטלה, ריכוז של משפחות ברוכות ילדים וכד'. הנתונים מוצגים במונחים של אחוז המקבלים קצבה מאוכלוסיית היישוב ושל אחוז המקבלים קצבה ביישוב מסוים מכלל מקבלי הגמלה במדינה. שנת ההתייחסות לאוכלוסייה ולמקבלי גמלאות בסקר זה זהה.

לראשונה מוצגים בחוברת זו נתונים על גובה קצבאות ממוצעות בענפים נבחרים המשולמות ביישובים השונים.

אסתר טולידנו, "נשים המקבלות דמי מזונות באמצעות המוסד לביטוח לאומי בשנת 2002", סקר מס' 185, פברואר 2003

הפרסום מציג נתונים על נשים המקבלות דמי מזונות מהמוסד לביטוח לאומי, על תשלומים לדמי מזונות וכן על החייבים בדמי מזונות ועל היקף חובותיהם לביטוח לאומי. על-פי החוק, תשלומי דמי המזונות ממומנים על-ידי תקבולים מהבעלים החייבים ועל-ידי האוצר.

הסקר העלה, כי בסוף שנת 2002 היו במוסד לביטוח לאומי כ-45 אלף תיקי מזונות פעילים: כ-28 אלף תיקים של נשים שקיבלו דמי מזונות וכ-17 אלף תיקים של נשים שחדלו לקבל תשלום, אך נשאר חוב בלתי משולם של בן הזוג.

ב-2002 שולמו דמי מזונות בסך 510 מיליון ש"ח בקירוב. סך כל התקבולים מבני הזוג החייבים בתשלום לתקופה זו היה כ-189 מיליון ש"ח, שהם 37% מסך כל התשלומים ששולמו לנשים בשנה זו.

לאה ענבר, "שיקום אנשים עם נכויות ואלמנות, 2000-2001", סקר מס' 186, מאי 2003

אנשים עם נכויות ואלמנות בישראל, זכאים על-פי חוק הביטוח הלאומי לטיפול שיקומי-מקצועי מעובדי השיקום של המוסד בעיקר, כדי לשלבם בעבודה ההולמת את יכולתם התפקודית והמקצועית. חלקם זכאים גם למימון הוצאות הנלוות לתוכנית שיקומם. חלק מהנכים הכלליים זכאים לקצבת נכות מלאה או חלקית בהתאם למידת אובדן הכושר שלהם להשתכר.

ממצאי הפרסום מורים כי שליש מהמשתקמים (נכים כלליים ונפגעי עבודה) שלא עבדו בעת הפנייה לשיקום שולבו במעגל העבודה בסיום הטיפול השיקומי, ולכחמישית מהנכים הכלליים הקצבה הופסקה. לנכים הכלליים שעבדו בסיום הטיפול הופסקה הקצבה בשיעור קצת יותר גבוה.

יש לציין שלהפחתה במספר מקבלי הקצבה ולצמצום בהיקף הקצבאות יש כמובן משמעות כלכלית המתבטאת בחיסכון בהוצאה הציבורית בעבור קצבאות. כמו כן מעיד הדבר על השתלבות של נכים כלליים בעבודה שבה רמת השכר שלהם היתה גבוהה מהרמה שנקבעה בחוק ובהוראות לעניין תשלום הקצבה. יכולתו של נכה להתפרנס באופן עצמאי תורמת לדימויו העצמי כפרט יצרני המתפקד על-פי נורמות המקובלות בחברה.

אסתר טולידנו, "מקבלי דמי אבטלה בשנת 2002", סקר מס' 187, מאי 2003

הדו"ח מציג נתונים על מובטלים שקיבלו דמי אבטלה בשנת 2002, בהשוואה לשנים קודמות ובפירוט מאפיינים דמוגרפיים ותעסוקתיים של המובטלים ומספר מאפיינים של האבטלה.

על פי הנתונים, בשנת 2002 חלה החמרה במצב האבטלה במשק הישראלי. למרות זאת, מספר המובטלים שקיבלו דמי אבטלה ירד. הסיבה לכך נעוצה בהחמרת תנאי זכאות לדמי אבטלה.

מקור הנתונים הוא קובץ נתוני התביעות לדמי אבטלה שאושרו (בתביעה פרטים על התשלום, על מאפיינים דמוגרפיים וכן על היסטורית התעסוקה של המובטל).

ז'ק בנדלק, "חברות בקופת חולים, 2001-2002", סקר מס' 188, יוני 2003

דו"ח זה מציג נתונים על חברות בקופות החולים בשנת 2002 בהשוואה ל-2001. מתוארים בו השינויים שחלו בחברות בקופות החולים לאחר החלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי בינואר 1995. כמו כן מוצגים בו נתונים על התפלגות המבוטחים לפי משתנים דמוגרפיים וכלכליים שונים וכן לפי יישוב. הנתונים מתבססים על קובץ הבריאות המנוהל על ידי המוסד לביטוח לאומי והמשמש מקור הרישום הבלעדי של מספר תושבי מדינת ישראל החברים בקופות החולים.

בסוף שנת 2002, כ-6.7 מיליון נפש היו מבוטחים בקופות החולים, בהם כ-55.2% בקופת החולים הכללית, כ-23.7% בקופת חולים מכבי, כ-11.1% בקופת חולים מאוחדת וכ-10.0% בקופת חולים לאומית. מהנתונים עולה כי במהלך שנת 2002 כ-256,000 מבוטחים חדשים נרשמו באחת מקופות החולים ועוד כ-56,000 מבוטחים עברו לקופה אחרת.

ז'ק בנדלק, "ממוצעי שכר והכנסה לפי יישוב ולפי משתנים כלכליים שונים – 2000-2001", סקר מס' 189, אוקטובר 2003

דו"ח זה מציג נתונים על שכר והכנסה, על תעסוקה ועל מעמד בעבודה לפי משתנים דמוגרפיים וכלכליים שונים בשנים 2000 ו-2001. הנתונים מתייחסים לאוכלוסיות העובדים השכירים והעובדים העצמאיים המבוטחים במוסד לביטוח לאומי, וכן למקבלי קצבת זקנה ושאיירים, קצבת נכות וגמלה להבטחת הכנסה. כמו כן כלולים בדו"ח נתונים על עשירונים ועל מדד אי-השוויון בהכנסות מעבודה לפי יישוב ולפי מספר הילדים במשפחה.

הנתונים מתבססים על קובץ הבריאות המנוהל על ידי המוסד לביטוח לאומי לשם חלוקת דמי ביטוח הבריאות לקופות החולים השונות, ואשר מרכז באופן שוטף מידע על האוכלוסיות המבוטחות ועל הכנסותיהן. בשנת 2000 היו רשומים בקובצי המוסד כ-2.4 מיליון שכירים, כ-197 אלף עובדים עצמאיים וכ-30 אלף עובדים שהיו גם שכירים וגם עצמאים במהלך השנה. השכר הממוצע של העובדים השכירים היה 7,604 ש"ח לחודש עבודה, לעומת הכנסה חודשית ממוצעת של 7,169 ש"ח לעובד עצמאי.

אסתר טולידנו, "נשים המקבלות דמי מזונות באמצעות המוסד לביטוח לאומי – 2003", סקר מס' 190, ינואר 2001

הפרסום מציג נתונים על נשים שקיבלו דמי מזונות מהמוסד לביטוח לאומי בשנת 2003, על תשלומים לדמי מזונות וכן על החייבים בדמי מזונות ועל היקף חובותיהם לביטוח

לאומי. על-פי החוק, תשלומי דמי המזונות ממומנים על-ידי תקבולים מהבעלים החייבים ועל-ידי האוצר.

הסקר העלה, כי בסוף שנת 2003 היו במוסד לביטוח לאומי כ-46 אלף תיקי מזונות פעילים: כ-24 אלף תיקים של נשים שקיבלו דמי מזונות וכ-22 אלף תיקים של נשים שחדלו לקבל תשלום, אך נשאר חוב בלתי משולם של בן הזוג.

ב-2003 שולמו דמי מזונות בסך 446 מיליון ש"ח בקירוב. סך כל התקבולים מבני הזוג החייבים בתשלום לתקופה זו היה כ-173 מיליון ש"ח שהם 39% מסך כל התשלומים ששולמו לנשים בשנה זו.

דו"חות מחקר

יהודית קינג, ברנדה מורגנשטיין, מרים שמלצר, דניז נאון, תמר אהרוני ותמר הרון, "מצב התעסוקה של מקבלי הגמלה להבטחת הכנסה: משאבים, חסמים וצורכי הסיוע להשתלבות בעבודה", מחקר מס' 79, המוסד לביטוח לאומי וג'וינט – מכון ברוקדייל, פברואר 2003

דוח זה נכתב במסגרת מחקר מקיף שנועד להעמיק את המידע על מצבן של המשפחות המקבלות גמלה בתחומי התעסוקה, הבריאות, הדירור והשימוש בשירותים ציבוריים ולפי אינדיקטורים נוספים של רמת חיים.

הדוח הזה, המוקדש לתחום התעסוקה, והדוחות שיפורסמו בעתיד, מבוססים על נתוני סקר מדגמי שערכו המוסד לביטוח לאומי ומכון ברוקדייל ועל נתוניו מהקובץ המינהלי של המוסד. במסגרת הסקר נאסף מידע על אורחות החיים של משפחות שקיבלו גמלה להבטחת הכנסה בשלהי 1999 ובראשית 2000. הנתונים שנאספו מהמדגם הארצי מייצגים רק את מי שנמצאו במערכת הבטחת הכנסה בתקופת הריאיון.

הדוח מתמקד בתעסוקה מהיבטים שונים וביחס לקבוצות שונות באוכלוסיית מקבלי הגמלה. הוא מתאר את הקשר של מקבלי הגמלה לשוק העבודה ומציג תמונה רחבה של המשאבים העומדים לרשותם כדי להשתלב בעבודה ושל חסמים המקשים עליהם בכך. כמו כן הוא עומד על סוגי העזרה שמקבלי הגמלה זקוקים לה כדי להשתלב בעבודה.

דליה גורדון, "שיקום ונכונות לעבודה בקרב מקבלי קצבאות נכות בישראל", מחקר מס' 80, המוסד לביטוח לאומי, אפריל 2003

עבודה זו מציגה נתונים על השתלבות נכים מקבלי קצבאות בשיקום מקצועי, על הנכונות לעבודה שלהם ועל הקשר בין עבודה ליציאה מקצבה של נכים כלליים. העבודה עושה

שימוש במגוון גדול של נתונים: נתוני סקר ארצי על מקבלי קצבות נכות, נתונים מנהליים על מקבלי קצבות אלה, נתונים מנהליים על כלל העובדים בישראל ועוד.

הממצאים מורים כי נפגעי עבודה משתלבים יותר מנכים כלליים בשיקום מקצועי ואף מצליחים בו יותר. אולם בשתי הקבוצות, מי שהשתלב בעבודה מתמיד בה באותה מידה, בין שהיה נכה כללי ובין שהיה נכה עבודה. ממצא חשוב נוסף מורה, כי ההבדל בשיעור העובדים בין מי שעבר טיפול שיקומי למי שלא עבר טיפול כזה היה גבוה יותר בין הנכים הכלליים חשובה יותר, בעוד שבין נכי העבודה רבים יותר משתקמים גם בכוחות עצמם.

לגבי נכים כלליים נבדקו גם נתונים על יציאה ממעגל מקבלי הקצבה (על-פי נתונים מנהליים). נמצא, כי שיעור היציאה מהקצבה קטן למדי ומרבית היציאה מהקצבה מתרחשת סמוך לכניסה אליה. כמו כן, כמעט כל מי שיצאו מהקצבה יצאו ממנה בהקשר של בדיקה מנהלית חוזרת של הזכאות לקצבה שיוזם המוסד במועד המעבר מזכאות לקצבה זמנית לזכאות לקצבה צמיתה. למרות עובדה זו, שיעור ניכר (61.4%) מן היוצאים מהקצבה עבדו לפחות בחלק מהתקופה 1998-2000. יוצא אפוא שיש קשר הדוק בין יציאה מהקצבה לעבודה. אולם לא ניתן כמובן לקבוע מה כאן הסיבה ומה התוצאה.